

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Milana Podhrázkého a soudců Mgr. Jitky Zavřelové a Mgr. Jana Čížka v právní věci **žalobkyně: L. P.**, bytem X, X, zastoupené JUDr. Vladimírem Kyselákem, advokátem se sídlem Zahradnická 140, Příbram, proti **žalovanému: Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Příbrami**, se sídlem nám. T. G. Masaryka 145, Příbram, o **žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,**

t a k t o :

- I. **Žaloba se odmítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobkyně se žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 20. 5. 2015, označenou jako „*žaloba o zaplacení částky ... dle zák. č. 150/2002 Sb.*“ a dříve vedenou pod sp. zn. 37 C 20/2015, resp. 48 Ad 232/2016, původně domáhala toho, aby soud uložil žalovanému povinnost zaplatit jí částku 103.308 Kč s příslušenstvím. Jak z podané žaloby plyne, tato částka se skládá z dávek státní sociální podpory - porodného ve výši 13.000 Kč a rodičovského příspěvku vypláceného od prosince roku 2008 do října roku 2009 v celkové výši 90.308 Kč. Jak plyne z trestního příkazu Okresního soudu v Příbrami ze dne 23. 11. 2010, čj. 3 T 179/2010-230, žádosti o přiznání porodného a rodičovského příspěvku byly vyplněny bez vědomí žalobkyně jejím jménem X. X a následně podány bez vědomí žalobkyně k žalovanému X. X, která si nechala vyplatit uvedené dávky na účet svého syna a neoprávněně si je ponechala. X. X tak podle spáchala trestný čin podvodu a byla za to odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 9 měsíců, jehož výkon soud podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 3 let, přičemž jí zároveň uložil zaplatit České republice – Úřadu práce v Příbrami náhradu škody ve výši 103.308 Kč.

Žalobkyně připomněla, že v návaznosti na citovaný trestní příkaz podala dne 21. 2. 2011 k žalovanému žádost o obnovu řízení, která však žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 22. 2. 2011, čj. 7434/8/PBA. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, kterému však Krajský úřad Středočeského kraje nevyhověl (rozhodnutí ze dne 29. 3. 2011, čj. 062746/2011/KUSK). Žalobkyně následně dopisem ze dne 14. 1. 2013 vyzvala žalovaného k zaplacení uvedené částky. Ten jí nejprve sdělil, že požádal o stanovisko generální ředitelství Úřadu práce České republiky, a následně dopisem ze dne 7. 2. 2013 odmítl požadovanou částku vyplatit. Žalobkyně se proto dne 15. 2. 2013 obrátila se žalobou o zaplacení částky na Krajský soud v Praze. Věc však byla usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 6. 2014, čj. Ncp 2599/2013-40, přikázána k rozhodnutí jako příslušnému soudu Okresnímu soudu v Příbrami, který usnesením ze dne 22. 12. 2014, čj. 10 C 195/2014-60, řízení o této žalobě zastavil a postoupil věc žalovanému s tím, že nemá pravomoc ve věci rozhodnout. Okresní soud vyšel z toho, že žalobkyně nežádala o exekuci správního rozhodnutí ani náhradu škody z titulu nesprávného úředního postupu žalovaného, ale podala žalobu na plnění. Jelikož však o nárocích na výplatu sociálních dávek rozhodují krajské pobočky Úřadu práce České republiky, dovedl, že příslušný k rozhodnutí je žalovaný. Ten po postoupení věci žalobkyni sdělením ze dne 2. 3. 2015 informoval, že její výzvu ze dne 14. 1. 2013 vyhodnotil na základě

právního názoru okresního soudu jako žádost o dávku státní sociální podpory. Upozornil však, že je zapotřebí tuto žádost podat na předepsaném tiskopise, k čemuž však dodal, že nárok považuje za zaniklý. Žalobkyně na to reagovala dopisem ze dne 5. 3. 2015, v němž uvedla, že dávka jí byla pravomocně přiznána, avšak vyplacena byla X. X, které soud uložil peníze vrátit, a proto navzdory přiznání nebyla dávka vyplacena. Žalovaný následně žalobkyni přípisem ze dne 27. 3. 2015 informoval, že trvá na svém názoru vyjádřeném ve sdělení ze dne 2. 3. 2015.

Krajský soud v Praze nejprve nyní projednávanou žalobu předložil k rozhodnutí o věcné příslušnosti Vrchnímu soudu v Praze, který však spis soudu vrátil bez věcného vyřízení s tím, že žaloba byla podána dle soudního řádu správního a příslušným je tedy správní soud. Zdejší soud následně usnesením ze dne 21. 10. 2015, čj. 37 C 28 2015-46, řízení zastavil s odůvodněním, že žaloba spadá věcné příslušnosti soudu rozhodujícího ve správním soudnictví. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně odvolání, k němuž Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 15. 11. 2016, čj. 3 Co 229/2015-59, toto usnesení zrušil s tím, že řízení nemělo být zastaveno, ale věc měla být bez procesního rozhodnutí předána příslušnému senátu správního soudnictví, k čemuž v návaznosti na toto rozhodnutí došlo v rámci zdejšího soudu dne 20. 12. 2016.

Krajský soud v Praze pak po předání věci úseku správního soudnictví usnesením ze dne 3. 1. 2017 vyzval žalobkyni dle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), aby odstranila vady podané žaloby spočívající především v jasném vymezení toho, o jaký žalobní typ dle soudního řádu správního se jedná. Současně soud žalobkyni ve vztahu k jednotlivým v úvahu přicházejícím žalobním typům poučil o dalších náležitostech případné opravy žaloby. Na tuto výzvu žalobkyně reagovala tak, že podanou žalobu výslovně označila za žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. Dodala, že tento zásah spatřuje v nesprávném pokynu k vyplacení přiznaných dávek státní sociální podpory, neboť dávky byly žalobkyni pravomocně přiznány, avšak vyplaceny byly X. X a nikoliv žalobkyni. Navrhla proto, aby soud určil, že „*I. výplata přiznaných dávek státní sociální podpory na základě žádosti žalobkyně ze dne 3. 12. 2008 o rodičovský příspěvek a žádosti ze dne 3. 12. 2008 o porodné, o kterých bylo rozhodnuto oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 3. 12. 2008, čj. 7435/8/PBA/1 a oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 30. 10. 2009, čj. 4445/9/PBA/1 a dále oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 3. 12. 2008, čj. 7434/8/PBA/1 ohledně porodného učiněna ve prospěch X X, nar. X. X. X, byla nezákonná*“, a současně, že „*II. nárok na výplatu státní sociální podpory v celkové výši 103.308 Kč s přísl. ve prospěch žalobkyně zůstává zachován*“.

Soud nejprve přistoupil k hodnocení, zde je podaná žaloba včasná a přípustná (tedy věcně projednatelná), přičemž dospěl k závěru, že tomu tak není. Podle § 82 s. ř. s. „*každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný*“. Jak potom plyne z § 84 odst. 1 téhož zákona, „*žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo*“.

Jednou z výchozích podmínek projednatelnosti žaloby ve správním soudnictví je tedy její včasnost, což platí i pro žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Výkladem citovaného § 84 s. ř. s. se již ve své judikatuře zabýval Nejvyšší správní soud, který v rozsudku čj. 5 Aps 5/2010-293, mimo jiné vyslovil, že toto ustanovení „*je třeba vykládat v tom smyslu, že počátek běhu subjektivní dvouměsíční lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu je dán*

okamžikem, kdy se žalobce dozvěděl o skutečnostech, v nichž spatřuje nezákonný zásah. Rozhodující je přitom znalost žalobce o skutkových okolnostech, z nichž vyplývá konání či nekonání správního orgánu, v němž je spatřován nezákonný zásah. Okamžik, kdy žalobce nabyl přesvědčení o tom, že předmětné konání či nekonání správního orgánu naplňuje veškeré znaky nezákonného zásahu definované v § 82 s. ř. s., není pro běh této lhůty rozhodný.“ Citovaná judikatura je přitom v nyní projednávané věci plně aplikovatelná, neboť shora citovaným žalobním návrhem pod bodem I. se žalobkyně zjevně domáhá určení nezákonnosti již skončeného zásahu (určení nezákonnosti již uskutečněné výplaty dávek, resp. pokynu k jejich výplatě).

S ohledem na výše učiněné závěry a s přihlédnutím ke shora citovanému rozsudku Nejvyššího správního soudu je tak pro projednávanou věc podstatné, že skutkové okolnosti, v nichž žalobkyně spatřuje nezákonný zásah ze strany žalovaného (tedy výplata sporných dávek ve prospěch X X), jí byly zjevně známy již nejpozději v lednu roku 2011, kdy podala návrh na obnovu řízení. Vzhledem k tomu, že nyní projednávaná žaloba „dle soudního řádu správního“ byla podána ke zdejšímu soudu až dne 20. 5. 2015, je zřejmé, že se tak bezpochyby stalo až po uplynutí subjektivní (dvouměsíční) i objektivní (dvouleté) lhůty, kterou zákon předpokládá pro její podání. Je tedy zjevné, že žaloba (minimálně v části týkající se určení nezákonnosti výplaty sporných dávek), byla podána opožděně.

Pokud pak jde o druhou část žalobního návrhu, jímž se žalobkyně domáhá určení, že její nárok na výplatu státní sociální podpory zůstává zachován, je nutno připomenout, že podle § 87 odst. 2 s. ř. s. soud v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu může toliko postupovat tak, že „určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem“. Jiná pravomoc (než výše citovaná) soudu v tomto řízení nesvědčí, tedy jinak řečeno, soud na základě žaloby na ochranu před nezákonným zásahem není oprávněn jakkoli určovat, zda určitý právní vztah zůstává zachován či nikoliv. Ve své druhé části je tedy návrh žalobkyně nutno označit za nepřijatelný.

V návaznosti na výše uvedené tak soudu nezbylo, než danou žalobu za užití § 46 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. odmítnout.

Nad rámec výše uvedeného nicméně (s ohledem na komplikovaný průběh všech souvisejících řízení) považuje zdejší soud za vhodné upozornit žalobkyni na judikaturu Nejvyššího správního soudu v otázce nároků z důchodového pojištění, která se tedy sice netýká dávek státní sociální podpory, nicméně povaha řešeného sporu je shodná v tom, že žalobce nenapadá samotné rozhodnutí o nároku, ale (obdobně jako v nyní projednávané věci) brojí pouze proti oznámení o výplatě důchodu. Nejvyšší správní soud přitom v rozsudku čj. 3 Ads 15/2004 (č. 1033/2007 Sb. NSS), v této souvislosti dospěl k závěru, že oznámení o výplatě důchodu není součástí výroku rozhodnutí a svou povahou není rozhodnutím o zákonných nárocích ve věcech důchodového pojištění. Konkrétní částka doplatku přitom dle tohoto rozsudku nemůže být předmětem přezkumné činnosti soudu, přičemž doplatku se lze domáhat jen postupem v řízení o výkonu rozhodnutí (exekucním řízením).

Soud současně nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů, neboť žaloba byla odmítnuta (§ 60 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 17. května 2017

JUDr. Milan Podhrázký, v.r.
předseda senátu

Za správnost: Alena Lébllová